

Fakulta architektury ČVUT v Praze

letní semestr 2024/25

bakalářská práce – posudek vedoucího práce

název bakalářské práce: *Ochrana žen, které mají sex se ženami, proti pohlavně přenosným chorobám: Design, výzkum a destigmatizace*

autorka: Kateřina Jelínková

ateliér: Karel, Ústav designu

vedoucí bakalářské práce: Prof.Ak.Soch.Marian Karel

odborný asistent / odborná asistentka: Doc.MgA.Josef Šafařík,Ph.D

Bakalářská práce Kateřiny Jelínkové představuje mimořádně relevantní a odvážný vstup do oblasti designu zaměřeného na marginalizované uživatelské skupiny. Autorka si zvolila téma, které se dosud nachází na periférii odborného i společenského diskurzu – ochrana žen, které mají sex se ženami (WSW), před pohlavně přenosnými infekcemi. Práce se tímto směrem nejenom tematicky vymezuje vůči mainstreamovým tendencím v designu, ale zároveň otevírá zásadní otázky spojené s přístupem k intimnímu zdraví, normalizací péče a destigmatizací sexuality ve veřejném prostoru.

Zásadní předností práce je její důkladné teoretické ukotvení. Autorka prokazuje schopnost pracovat s mezioborovou literaturou (zdravotnickou, sociologickou i designérskou) a syntetizovat poznatky do koherentního rámce výzkumné problematiky. Rešeršní část je zpracována s vysokou mírou analytické hloubky a důsledně propojuje globální poznatky s kontextem českého prostředí. V této části vyniká schopnost kritického čtení a citlivého reflektování společenských stereotypů, které přispívají k invisibilitě této uživatelské skupiny v oblasti sexuálního zdraví.

Následný kvalitativní výzkum, založený na sérii polostrukturovaných rozhovorů, je veden s metodologickou kultivovaností a s ohledem na etickou rovinu práce s citlivým tématem. Autorka dokazuje schopnost empatie a porozumění různorodým identitám a zkušenostem uvnitř cílové skupiny. Výsledné poznatky jsou relevantně interpretovány a přetaveny do konkrétního designérského návrhu.

Výsledkem je návrh ochranné pomůcky ve formě spodního prádla, který organicky propojuje funkční, materiálové a estetické aspekty s principy human-centered designu. Významným přesahem návrhu je jeho mediace – produkt se stává nejen nástrojem ochrany, ale i komunikačním prvkem, který otevírá prostor pro osvětu a zviditelnění specifických potřeb queer komunity. Autorka tím přináší model designu jako kulturně-sociální intervence, nikoliv pouze jako reakce na tržní poptávku.

Tato práce může být chápána jako příklad tzv. kritického nebo spekulativního designu – designu, který neplní jen utilitární funkci, ale vstupuje do širší společenské diskuse, poukazuje

na mezery v systému a stimuluje proměnu normativních paradigmat. V čase, kdy je kladena stále větší důležitost na společenskou odpovědnost designéra a relevance jeho práce pro diverzifikovanou společnost, považuji práci Kateřiny Jelínkové za mimořádně přínosnou.

Její projekt přesvědčivě ilustruje, že design má schopnost artikulovat témata, která zůstávají v jiných disciplínách neviditelná – a právě v této schopnosti lze hledat současné poslání designu jako nástroje kulturní transformace. Takové práce jsou zároveň silným argumentem pro to, proč je nezbytné rozvíjet výuku designu jako oboru schopného reflektovat komplexní a často nekomfortní výzvy současnosti.

Navržené hodnocení: výborně (A)

V Praze dne: 11. 6. 2025

Jméno, příjmení a podpis: Prof.Ak.Soch.Marian Karel